

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 lutego 2021 roku

Strona powodowa (...) S.A. w B. w pozwie wniesionym w dniu 24 listopada 2020 roku do tut. Sądu Rejonowego w postępowaniu nakazowym wniosła o zapłatę od pozwanego P. D. kwoty 2539,82 złotych z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 22.10.2020 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu żądania pozwu strona powodowa podniosła, iż podstawą żądania jest weksel z dnia 09.01.2019 roku, w którym pozwany zobowiązał się do zapłaty weksla na kwotę 12539,82 złotych. Dlatego powód wezwał pozwaną do wykupu weksla. Weksel został wystawiony na zabezpieczenie zadłużenia z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 9.01.2019 roku.

Zarządzeniem z dnia 25.11.2020 roku referendarz tut. Sądu stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i skierował pozew do postępowania upominawczego (k. 11). W dniu 21 grudnia 2020 roku Sąd Rejonowy wydał nakaz w postępowaniu upominawczym (k. 22).

Pozwany P. D. złożył sprzeciw od nakazu zapłaty wskutek którego stracił on moc (k. 27-29).

W uzasadnieniu sprzeciwu domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów postępowania pozwany podniósł, że kwestionuje powództwo zarówno co do zasady jak i co do wysokości.

Pozwany podniósł, iż weksel stanowił zabezpieczenie roszczeń powoda z tytułu wziętej pożyczki. Kwestionował istnienie zobowiązania oraz jego wysokość. Zakwestionował także by osoba podpisana na umowie pożyczki w imieniu powoda była umocowana do zawierania umów w jej imieniu. Zakwestionował także prawdziwość dokumentów w szczególności wykazu spłat, wezwania do zapłaty, wypowiedzenia umowy. Podniósł nadto, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową i w związku z tym jako taki weksel jest nieważny. Zarzucił, iż opłaty zostały zaliczone na podstawie niedozwolonych postanowień umownych. Pozwany podniósł nadto, iż koszty tzw. (...) są naliczone wadliwie wobec braku ekwiwalentności świadczeń. Ponadto pozwany podawał, iż pozaodsetkowe koszty udzielenia kredytu przewyższają koszty dopuszczalne określone w art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany P. D. zawarł z (...) S.A. umowę pożyczki nr (...) z dnia 9.01.2019 roku. Umowa opiewała na kwotę 2250 złotych i taka kwota została pozwanemu wypłacona. W umowie wskazano, iż kwota udzielonej pożyczki to 4500 złotych, w tym pożyczka 2250 złotych, opłata przygotowawcza 129 złotych, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 1521 złotych, wynagrodzenie za przyznanie tzw. (...) w kwocie 600 złotych, a całkowity koszt pożyczki to 2250 złote. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania wynosić miała 109,35%. Pożyczka miała zostać spłacona w 30 równych miesięcznych ratach po 170 złotych.

Do umowy na zabezpieczenie zwrotu pożyczki w kwocie 5100 złotych został dołączony weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, w której pozwany upoważnił stronę powodową do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu łącznie z kosztami sądowymi na warunkach określonych w deklaracji wekslowej.

Pozwany spłacił na poczet należności z tytułu umowy kwotę 2537 złotych. Pozwany zaprzestał regularnej spłaty rat w czerwcu 2020 roku, po czym po wezwaniu do zapłaty zaległych rat, pismem z dnia 22.09.2020 roku strona powodowa wypowiedziała pozwanemu P. D. umowę pożyczki. Wypowiedzenie zostało pozwanemu doręczone w dniu 29.09.2020 roku.

Nadto w dniu 21.10.2020 roku strona powodowa wypełniła weksel in blanco nie na zlecenie na kwotę 2539,82 złotych. Na kwotę dochodzoną pozvem składa się kwota należności głównej 2537 złotych oraz odsetki w kwocie 2,82 złote.

Dowód: umowa pożyczki – k. 53-55, karta klienta - k.49 , harmonogram spłaty pożyczki - k.55/2 -56, wezwanie do zapłaty – k. 57, -58, wypowiedzenie umowy - k. 59-60, kopia weksla - k. 2(oryginał w Kasie Sądu).

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dokumentach przedstawionych przez stronę powodową. Jakkolwiek pozwany zakwestionował ich treść, pełnomocnik powoda w pierwszym piśmie procesowym po doręczeniu odpisu sprzeciwu przedstawił kopie umowy pożyczki i dalsze dokumenty dołączone do pozwu z poświadczeniem za zgodność z oryginałem. Pozwany nie domagał się przedstawienia oryginałów dokumentów w związku z tym Sąd uznał je za wiarygodne. Jednocześnie Sąd nie podzielił zarzutu braku umocowania osób podpisanych na dokumencie umowy pożyczki. Poza sporem było, iż kwota pożyczki wynikająca z umowy została pozwanemu wypłacona. Zatem strona powodowa przystąpiła do wykonania swojego zobowiązania. Nawet gdyby zatem uznać, że osoba działająca w mieniu powoda działał poza zakresem swojego umocowania to wykonanie obowiązku przez powoda przyjętego w umowie stanowiło potwierdzenie zdziałanych czynności. Co więcej, należy podkreślić, że do wykonania swojego zobowiązania przystąpił także pozwany bowiem do czerwca 2020 roku tj. przez półtora roku także wykonywał swoje zobowiązanie wynikające z tej umowy bowiem regularnie spłacał raty pożyczki, której obecnie zawarcie kwestionuje. Okoliczności te świadczą jedynie o przyjętej przez pozwanego taktyce procesowej. Pozwany nie zdołał jednak wykazać, że umowa nie została skutecznie zawarta np. że nie on podpisał umowę. Ponadto w zakresie wymagalności roszczeń bezspornie umowa została powodowi prawidłowo wypowiedziana, na co powód przedłożył dokument wypowiedzenia wraz z dowodem jego doręczenia pozwanemu.

Podobnie gdy chodzi o weksel, to jako że stanowił on zabezpieczenie umowy pożyczki i nie został indosowany, badaniu podlega także stosunek podstawowy. Weksel był zatem tylko jednym z dowodów badanych w postępowaniu przez Sąd.

Sąd Sąd uznał przedłożone dokumenty za wiarygodne, bowiem przedstawiają one spójny stan faktyczny, a pozwany nie zdołał ich w sposób skuteczny zakwestionować.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenia dochodzone pozwem strona powodowa opierała na posiadanym wekslu, który pozwana wystawiła jako weksel gwarancyjny i opatrzyła własnoręcznym podpisem. Na podstawie art. 485 § 2 k.p.c. wydaje się nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla, czeku, warrantu lub rewersu należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 14.03.1997 r. (sygn. I CKN 48/97, publ. w OSNC 1997/9/124), po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Sytuacja dłużnika wekslowego i rodzaj zarzutów, jakie może on podnieść przeciwko wierzycielowi wekslowemu zależy jedynie od tego, czy dłużnik odpowiada wobec pierwszego wierzyciela (remitenta), czy wobec kolejnego nabywcy weksla. W odniesieniu bowiem do remitenta odpowiedzialność dłużnika jest o tyle łagodniejsza, że może on bez żadnych ograniczeń powołać się na zarzuty tzw. subiektywne, w tym przede wszystkim związane ze stosunkiem podstawowym (tak wyrok SN z 09.02.2005 r., sygn. II CK 426/04, LEX nr 1472229). W niniejszej sprawie wierzycielności z weksla dochodzi remitent (pierwszy wierzyciel). Pozwany – jako dłużnik wekslowy, mógł zatem podnosić zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego.

Pozwany podniósł szereg zarzutów zarówno co do ważności weksla, jak i ze stosunku podstawowego.

W tym kontekście należało ocenić, iż weksel wystawiony przez pozwanego jest nieważny, ponieważ zmierza do obejścia prawa. Zgodnie z art. 58 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Weksel jako zobowiązanie abstrakcyjne odrywa się od stosunku podstawowego, jednak jego wystawienie nie może być obejściem przepisów ustawy lub

powodować wyzyskania przymusowego położenia innej osoby. Pozwany jest wystawcą weksla, weksel jest wystawiony z klauzulą "nie na zlecenie" w związku z powyższym Sąd może rozważać także ważność stosunku podstawowego.

Nie może ująć uwadze Sądu w niniejszej sprawie, iż zobowiązanie wekslowe miało ułatwić powodowi skuteczne dochodzenie roszczeń związanych ze stosunkiem podstawowym, którego postanowienia naruszały przepisy art. 359 § 2¹ k.c. i art. 388 k.c. Zgodnie z umową z dnia 09.01.2019 roku pozwany otrzymał od powoda w ramach umowy pożyczki, której zabezpieczeniem był przedstawiony w niniejszej sprawie weksel, kwotę 2250 złotych, przy czym już na wstępie kwota pożyczki została określona jako 5100 złotych, w tym koszty opłaty przygotowawczej 129 złotych, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 1521 złotych, wynagrodzenie za przyznanie tzw. (...) w kwocie 600 złotych. Zatem już na wstępie łączne koszty naliczone przez powoda przewyższyły ponad dwukrotnie kwotę udzielonej pożyczki. Rzeczywista stopa procentowa wynosiła 109,35 %.

Zatem w umowie wysokość ukrytych pod opłatami, prowizjami i ceną Twojego Pakietu odsetek (jako wynagrodzenia za korzystanie z kapitału) wielokrotnie przewyższała wysokość dozwolonych prawem odsetek maksymalnych zastrzeżonych początkowo jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, a następnie od 1.01.2016 roku jako dwukrotność odsetek ustawowych (art. 481 § 2¹ k.c.). Nadto częściowo koszty te zostały naliczone niezgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim (w zakresie kosztów tzw. Twojego Pakietu). W związku z powyższym zobowiązanie wekslowe jako zmierzające do obejścia prawa należało uznać na podstawie art. 58 k.c. za nieważne.

Nieważność weksla nakazuje odwołanie się wprost do stosunku podstawowego jakim jest zobowiązanie umowne – umowy pożyczki z dnia 09.01.2019 roku.

Umowa stron musiała być zatem zbadana pod kątem jej zgodności z ustawą o kredycie konsumenckim.

W art. 36 a tej ustawy (Dz.U.2016.1528 t.j.) ustawodawca wskazał maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Wyliczona według podanego wzoru wysokość kosztów, która w umowie z dnia 09.01.2019 roku 2250 złotych nie przekraczała maksymalnych kosztów pozaodsetkowych biorąc pod uwagę kwoty faktycznie udzielonej pożyczki oraz okres na jaki pożyczki te zostały udzielone (2,5 roku -30 miesięcy). Wątpliwości budzi naliczenie kosztów tzw. Twojego Pakietu określonego w pkt 15 umowy (k. 20) na kwotę 600 złotych. Koszt ten bowiem zgodnie z umową strona ponosić miała niezależnie od tego, czy z odroczenia płatności pożyczki skorzystała czy też nie. Rodzi to po stronie pozwanego konieczność zapłaty za usługę, której de facto strona powodowa nie wykonała. Brak zatem po stronie powoda ekwiwalentności świadczeń. Nie była to zatem prowizja, opłata związana z kosztami udzielonego kredytu, ale opłata za usługę, z której strona nie skorzystała.

W ocenie Sądu takie postanowienie w § 15 są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i przez to nie wiążą pozwanego.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Zgodnie z § 3, niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Zastrzec należy, iż umowy z pozwanym zostały zawarte na wzorcu umownym i poza kwotami i okresem trwania umowy nie podlegała indywidualnym negocjacom. Takie jednostronne zastrzeżenie umowne należało ocenić jako klauzulę abuzywną, bowiem kształtuje sytuację pozwanego w sposób skrajnie niekorzystny, sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Rażące naruszenie interesów konsumenta to nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Postanowienia umowy rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie i znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Ocena stopnia naruszenia powinna być dokonywana z uwzględnieniem kryteriów przedmiotowych, jak i podmiotowych. Natomiast działanie wbrew dobremu obyczajom oznacza tworzenie przez kontrahenta konsumenta takich postanowień umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 maja 2009 r., VI ACa 1473/08, LEX nr 785833). Przyjmuje się, że klauzula dobrych obyczajów, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej branży, w stosunkach z konsumentem itp. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Im powinny odpowiadać zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Tak w szczególności kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (por. M. Bednarek (w:) System prawa prywatnego, t. 5, s. 662-663; W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 3851, nb 7; K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, art. 3851, nb 9). Przez „dobre obyczaje” w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (por. G. Bieniek, H. Ciepła, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 1, Wielkie Komentarze, Lexis Nexis 2009). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10, LEX nr 824347). Na przedsiębiorcy spoczywa obowiązek zachowania transparentności.

Stwierdzenie abuzywności konkretnych postanowień umownych rodzi taki skutek, że postanowienia te nie wiążą konsumenta ex tunc i ex lege. Zgodnie z art. 385⁽¹⁾ § 2 in fine k.c., strony są związane umową w pozostałym zakresie. Skoro zatem klauzula zawarta w § 15 umowy jest bezskuteczna, należy ją usunąć z umowy. Stąd żądanie na podstawie tego postanowienia umownego kosztów tzw Twojego Pakietu należało uznać za niezasadne.

Konkludując Sąd uznał, iż żądanie strony powodowej z umowy z dnia 9.01.2019 roku jest uzasadnione w zakresie kwoty należności głównej tj. kwoty faktycznie udzielonej pozwanemu pożyczki w kwocie 4500 złotych (5100-600) pomniejszonej o kwotę uiszczonych rat tj. kwota 1939,82 złotych W pozostałym zakresie roszczenie powoda jako nieuzasadnione należało oddalić.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. tj 30 dni od wypowiedzenia umowy.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Powód poniósł koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w kwocie 900 złotych, 17 złotych opłaty od pełnomocnictwa oraz 200 złotych opłaty od pozwu- łącznie kwotę 1117 złotych. Z kolei pozwany poniósł koszt wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 900 złotych oraz opłaty skarbowej w kwocie 17 złotych. Łącznie poniósł kwotę 917 złotych. Powód wygrał proces w 76 % pozwany zaś w 24%. W takim też stosunku należy się im zwrot poniesionych kosztów procesu. Powodowi należy się kwota 842,92 złotych (76% z 1117 złotych), zaś pozwanemu kwota 220,08 złotych (24% z 917 złotych).

Po skompensowaniu tych kwot do zapłaty od pozwanego na rzecz powoda pozostaje kwota 628,84 złotych i taką kwotę Sąd zasądził w pkt III wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować uzasadnienie,
2. Odpis uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. Kal. 14 dni

29 marca 2021 roku